

دانشکده فنی و مهندسی -گروه مهندسی برق

عنوان:

طراحی و پیادهسازی سیستم کنترل حرکات ربات مبتنی بر ردیابی حرکات چشم

نویسنده:

سينا فيضي

استاد راهنما:

دكتر حسن مرادزاده

پاییز ۱۴۰۳

چکیده

این پروژه به طراحی و پیادهسازی سیستمی برای ردیابی دقیق حرکات چشم مبتنی بر پردازش تصویر و الگوریتمهای یادگیری ماشینی پرداخته است. این سیستم به گونهای طراحی شده که بتواند موقعیت چشم را تشخیص داده و اطلاعات مرتبط با موقعیت آن را برای کنترل دستگاهها و سیستمهای دیگر ارسال کند. این فناوری در حوزههایی نظیر کنترل ربات، توانبخشی افراد ناتوان و کاربردهای پزشکی، می تواند راه حلهای موثری ارائه دهد. مهم ترین نوآوری این سیستم استفاده از فیلتر کالمن به عنوان روشی برای کاهش نویز در دادههای استخراج شده از شمارش پیکسلهای تیره و کمک به بهبود دقت و پایداری در تشخیص موقعیت چشم است. با استفاده از فیلتر کالمن، دادههای ناپایدار اولیه که تحت تاثیر نویزها و حرکات ناخواسته قرار دارند به سیگنالی هموار و پایدار تبدیل شدهاند.

در این پروژه، برای بهبود وضوح تصویر و تشخیص بهتر ناحیه چشم، از تکنیکهای مختلف پردازش تصویر استفاده شده است. این تکنیکها شامل ایجاد ماسک برای جداسازی ناحیه چشم، اعمال فیلترهای میانگینگیر و هموارسازی و تبدیل به مقیاس خاکستری هستند. پس از استخراج ناحیه چشم و اعمال پیشپردازشهای مختلف، از فیلتر کالمن برای پیشبینی و تصحیح دادهها استفاده شده است که با پیشبینی مقادیر بعدی و تصحیح آنها، تاثیر نویزهای احتمالی را به حداقل رسانده و موجب بهبود پایداری سیستم شده است. این فیلتر همچنین امکان تنظیم دقیق تر بر اساس شرایط محیطی مختلف را فراهم کرده و سیستم را در برابر تغییرات نور و حرکات نامطلوب مقاوم ساخته است.

نتایج نشان میدهد که سیستم با استفاده از فیلتر کالمن، عملکردی پایدارتر و دقیق تر نسبت به روشهای بدون این فیلتر دارد بی کاربردهای این سیستم بسیار گستردهاند و در حوزههایی مانند کنترلهای کمکی برای افراد ناتوان، سیستمهای آموزشی مبتنی بر ردیابی چشم، مانیتورینگ روانشناسی و کنترل صنعتی و رباتیک کاربرد دارد. همچنین، بهدلیل کاهش قابل توجه نویز و افزایش دقت، این سیستم قابلیت استفاده در شرایط محیطی چالشبرانگیز را نیز دارد.

پیشنهاد می شود در اینده با بهره گیری از **روشهای یادگیری عمیق** و الگوریتمهای پیشرفته تر پردازش تصویر، دقت این سیستم می تواند به عنوان یک ابزار استاندارد و دقیق برای ردیابی و تحلیل رفتار چشم در حوزههای مختلف مورد استفاده قرار گیرد و در دسترس محققان و صنایع مختلف قرار گیرد.

كلمات كليدى: تشخيص حركات چشم، تشخيص چهره، كنترل ربات با چشم، هوشمصنوعى، يادگيرىعميق

فهرست

1-1-مقدمه
1-7- ضرور ت و اهداف تحقیق
٢-٢-١ اهدف تحقيق
1-1- پیشینه تحقیق
1-1- مقدمه
٧-٢- طرح پيشنهادي
٢-٣- الگوريتم تشخيص حركت چشم
٣-٣-١ پردازش تصویر
٣-٣-٣ فيلتر كالمن
٣-٣-٣ سختافزار ربات
٣-٣-٣ نتيجه گيري
۲۳

فصل اول مقدمه

1-1-مقدمه

با گسترش فناوری و پیشرفتهای چشمگیر در زمینه هوش مصنوعی، رباتیک و پردازش تصویر، راههای جدیدی برای تعامل انسان با ماشین پدیدآمده است. در این میان، روشهای طبیعی تر برای کنترل رباتها و دستگاههای الکترونیکی روزبهروز اهمیت بیشتری پیدا می کنند، زیرا این روشها می توانند نیاز به استفاده از ابزارهای فیزیکی را کاهش داده و تجربه کاربری را بهبود بخشند. یکی از این روشهای نوآورانه، کنترل حرکات ربات از طریق ردیابی حرکات چشم است. این فناوری به کاربران اجازه می دهد تا تنها با حرکت چشم خود بتوانند یک ربات را به سمتهای مختلف هدایت کرده و وظایف مختلفی را انجام دهند. چنین سیستمی پتانسیل کاربردهای گستردهای در حوزههای مختلف از جمله پزشکی، توانبخشی، صنعت و حتی سرگرمی دارد.

کنترل ربات توسط حرکات چشم می تواند به ویژه برای افرادی که با محدودیتهای حرکتی مواجه هستند، مانند افراد دارای ناتوانیهای جسمی یا حرکتی، بسیار مفید باشد. این فناوری به آنها امکان می دهد بدون نیاز به ابزارهای دستی یا حرکات فیزیکی پیچیده، با رباتها و دستگاههای اطراف خود تعامل کنند. همچنین، این روش می تواند در محیطهای صنعتی و شرایطی که امکان استفاده از دستها یا ابزارهای دستی و جود ندارد، بسیار کارآمد باشد و به بهبود بهره وری و ایمنی کمک کند.

به منظور تحقق این هدف، در این پژوهش سعی شده است تا از فناوری های پردازش تصویر و یادگیری ماشین برای شناسایی و تحلیل حرکات چشم استفاده شود. به کمک الگوریتم های پیشرفته ردیابی چشم و تفسیر حرکات، سیستم می تواند جهت نگاه و تغییرات حرکتی چشم را به دستورات کنترل ربات تبدیل کند. برای مثال، در صورتی که کاربر به سمت راست نگاه کند، ربات به همان سمت حرکت می کند و در صورت نگاه به جهت مخالف، واکنش متناسبی از سوی ربات به دست می آید. این فرایند، نیازمند دقت و سرعت بالا در پردازش داده های تصویری است تا بتواند واکنش های آنی و بدون تأخیر ارائه دهد.

در بخشهای مختلف این پژوهش، چالشهای فنی از جملهپردازش سریع تصاویر، تشخیص دقیق حرکات چشم، فیلترکردن نویزها و عوامل مزاحم و همچنین بهینه سازی الگوریتمها برای عملکرد بی درنگ بررسی شده است. این سیستم باید توانایی شناسایی و دنبال کردن حرکات چشم کاربر را در شرایط نوری و محیطی متفاوت داشته باشد تا در کاربردهای مختلف، نتایج دقیق و پایدار ارائه دهد.

1-2- ضرورت و اهداف تحقيق

پژوهش حاضر به بررسی کاربردهای عملی این فناوری در شرایط واقعی پرداخته و امکان پیادهسازی این سیستم در موقعیتهای مختلف، بررسی می شود. هدف از این تحقیق، طراحی سیستمی است که نه تنها دقت و کارایی بالایی داشته باشد، بلکه استفاده از آن نیز برای کاربران ساده و راحت باشد. این تلاش می تواند گامی مؤثر در جهت توسعه فناوری های تعامل انسان و ربات باشد که بر پایه رفتارهای طبیعی انسان بنا شده اند و پتانسیل ایجاد انقلابی در حوزه های مختلف را دارند.

1-2-1 اهدف تحقيق

- ا. طراحی و توسعه یک سیستم کنترل ربات مبتنی بر ردیابی حرکات چشم: هدف اصلی تحقیق، طراحی و پیاده سازی سیستمی است که بتواند حرکات چشم کاربر را به دستورات حرکتی برای ربات تبدیل کند. این سیستم باید به گونه ای باشد که بادقت بالا و تأخیر کم، جهت نگاه و حرکات چشم کاربر را شناسایی و به حرکات ربات تبدیل کند.
- ۲. بررسی و تحلیل الگوریتمهای پردازش تصویر و یادگیری ماشین برای ردیابی حرکات چشم: در این تحقیق، انواع الگوریتمهای پردازش تصویر و یادگیری ماشین جهت شناسایی و ردیابی حرکات چشم بررسی و تحلیل میشوند تا مناسبترین روشها برای پیادهسازی سیستم انتخاب شوند. هدف این است که این الگوریتمها دقت و پایداری بالایی داشته و بتوانند در شرایط نوری مختلف عملکرد مناسبی ارائه دهند.
- ۳. ارزیابی دقت و سرعت عملکرد سیستم در شرایط واقعی: برای کاربرد عملی این سیستم، آزمایشهایی در شرایط نوری و محیطی متفاوت انجام میشود تا دقت و سرعت پاسخدهی سیستم به حرکات چشم کاربر سنجیده شود. هدف این بخش، تضمین عملکرد مناسب سیستم در شرایط واقعی و غیر آزمایشگاهی است.
- ⁴. توسعه یک رابط کاربری ساده و کاربرپسند: به منظور بهبود تجربه کاربری، طراحی رابط کاربری ساده و قابل فهم برای کاربران در نظر گرفته شده است. هدف این است که کاربران بتوانند به راحتی با سیستم ارتباط برقرار کرده و از آن استفاده کنند، به ویژه افرادی که دارای محدودیت های حرکتی هستند.

.....

فنی و حل چالشهای فنی و بهینه سازی عملکرد سیستم: در جریان این تحقیق، چالشهای فنی از جمله دقت در شناسایی حرکات چشم، حذف نویزها و عوامل مزاحم، و پردازش سریع اطلاعات بررسی و برای آنها راهکارهایی ارائه می شود. هدف این است که سیستم به سطحی از عملکرد برسد که بتواند به صورت بی درنگ و بادقت بالا عمل کند.

فصل دوم پیشینه تحقیق

٢-١- پيشينه تحقيق

در زمینه کنترل رباتها با استفاده از حرکات چشم، پژوهشهای مختلفی انجام شده است که به بهبود تعامل انسان و ربات کمک کردهاند. استفاده از فناوری ردیابی چشم به دلیل ماهیت طبیعی و غیرتهاجمی آن، موردتوجه بسیاری از محققان بوده و بهویژه در حوزههای پزشکی و توانبخشی، نقش مهمی ایفا کرده است. پیشینه این تحقیق بر اساس مطالعات قبلی و پیشرفتهای علمی در این حوزه به شرح زیر ارائه میشود.

در یکی از تحقیقات پایهای، سیستمهای ردیابی چشم با استفاده از روشهای پردازش تصویر معرفی شدهاند که امکان شناسایی و دنبال کردن حرکات چشم را در زمان واقعی فراهم میکنند [۱]. این سیستمها از الگوریتمهای پردازش تصویر و یادگیری ماشین بهره می برند تا با دقت و سرعت بالایی حرکات چشم را تحلیل کنند.

مطالعات دیگری نیز نشان دادهاند که ردیابی حرکات چشم برای کنترل رباتها در کاربردهای پزشکی بهویژه در توانبخشی بیماران با محدودیتهای حرکتی، مؤثر بوده است. در تحقیقی، از ردیابی چشم برای کنترل یک بازوی رباتیک استفاده شده و نتایج نشان داده است که این فناوری به طور مؤثری می تواند جایگزین کنترلهای دستی در محیطهای خاص شود [۲].

پژوهشگران به بهینه سازی الگوریتم های تشخیص و ردیابی حرکات چشم پرداخته اند تا این سیستم ها بادقت بالاتری حتی در شرایط نوری مختلف کار کنند. مطالعه ای با بررسی الگوریتم های مختلف پردازش تصویر نشان داد که ترکیب فیلتر های تطبیقی و یادگیری عمیق می تواند باعث افزایش دقت و کاهش نویز در سیستم های ردیابی چشم شود [۳].

همچنین، در برخی تحقیقات به بررسی کاربردهای این فناوری در محیطهای صنعتی پرداخته شده است که در آنها استفاده از حرکات چشم برای کنترل رباتها در محیطهای سخت و غیرقابلدسترس برای اپراتور انسان مورد بررسی قرار گرفته است [٤]. این تحقیقات به اهمیت و نقش این فناوری در افزایش ایمنی و بهرهوری در محیطهای صنعتی تاکید دارند.

علاوه بر این، تحقیقاتی به بررسی طراحی رابط کاربری ساده و کاربرپسند برای سیستمهای ردیابی چشم پرداختهاند. هدف از این پژوهشها، ایجاد رابطهایی است که برای کاربران، بهویژه افرادی که دارای

محدودیتهای حرکتی هستند، بهراحتی قابل استفاده باشند [٥]. این امر به بهبود تجربه کاربری و پذیرش بهتر این فناوری در کاربردهای روزمره کمک کرده است.

در سالهای اخیر، ترکیب فناوریهای تشخیص چهره و ردیابی چشم برای کنترل رباتها، توجه بسیاری از محققان را به خود جلب کرده است. سیستمهای تشخیص چهره با استفاده از پردازش تصویر و یادگیری ماشین قادر به شناسایی و دنبال کردن چهره کاربر هستند که این امر در تعاملات هوشمند بین انسان و ربات نقش مهمی دارد. این ترکیب فناوریها بهویژه در توسعه رابطهای کاربری غیر لمسی که به کاربران امکان کنترل رباتها را از طریق حرکات صورت و چشم میدهند، اهمیت ویژهای پیدا کرده است.

در پژوهشی که به تشخیص چهره و کنترل ربات از طریق آن پرداخته است، از الگوریتمهای یادگیری عمیق برای شناسایی چهره و هدایت ربات استفاده شده است. این تحقیق نشان می دهد که ترکیب تشخیص چهره و ردیابی چشم می تواند دقت و پایداری بیشتری برای کنترل ربات در محیطهای پیچیده فراهم کند [7].

مطالعه دیگری نشان داده است که استفاده از تکنیکهای تشخیص چهره در کنار ردیابی چشم می تواند در بهبود تجربه کاربری برای افرادی که با محدودیتهای حرکتی مواجه هستند، مؤثر باشد. در این تحقیق، چهره و جهت نگاه کاربر شناسایی شده و به کمک آنها دستورات حرکتی به ربات ارسال شده است [۷]. این فناوری به کاربران اجازه می دهد تا با حرکات ساده سر و چشم خود، ربات را به سمتها و جهات مختلف هدایت کنند.

همچنین تحقیقات نشان داده است که سیستمهای ترکیبی تشخیص چهره و ردیابی چشم می توانند در شرایط نوری متغیر نیز عملکرد مناسبی داشته باشند. در یکی از این مطالعات، از ترکیب روشهای پردازش تصویر و یادگیری عمیق برای مقابله با چالشهای ناشی از تغییرات نور و زاویه استفاده شده است. نتایج نشان داده است که این سیستمها به ویژه در محیطهای پیچیده و صنعتی که نورپردازی به خوبی کنترل نشده است، عملکرد مؤثری دارند [۸].

پژوهش دیگری به بررسی کاربردهای این سیستم در حوزههای امنیتی و نظارت پرداخته است. این تحقیق نشان داده است که استفاده از تشخیص چهره و ردیابی حرکات چشم می تواند به سیستمهای امنیتی هوشمند و رباتهای نگهبان امکان شناسایی و پیگیری چهرههای مشکوک را بدهد. این فناوری می تواند به افزایش ایمنی در محیطهای حساس کمک کند و به عنوان یک ابزار قدرتمند برای نظارت هوشمند مورداستفاده قرار گیرد [۹].

همچنین، در برخی تحقیقات به بررسی کارایی سیستمهای ترکیبی در تعاملات اجتماعی و نقش آنها در بهبود تعامل انسان و ربات پرداخته شده است. برای مثال، در مطالعهای که بر تعاملات اجتماعی متمرکز است، استفاده از تشخیص چهره و ردیابی چشم به رباتها امکان می دهد تا با شناسایی حرکات صورت و چشم، به واکنشهای هوشمندانهای پاسخ دهند و تعامل طبیعی تری با انسان داشته باشند [۱۰]. این فناوری به بهبود ارتباط و تعامل میان انسان و ربات کمک کرده و می تواند در رباتهای دستیار خانگی و همراهان اجتماعی کاربرد داشته باشد.

فصل سوم طراحی و ساخت

1−۳ مقدمه

در این فصل، به طراحی و پیادهسازی سیستم تشخیص و ردیابی چهره میپردازیم. این سیستم با استفاده از Dlib 'OpenCV و مجموعهای از روشهای پردازش تصویر و فیلتر کالمن پیادهسازی شده است. همچنین این سیستم به یک میکروکنترلر متصل است که وظیفه کنترل سروو موتورها و نمایش چشمها را دارد. این سیستم شامل دو بخش اصلی پردازش تصویر و سختافزار کنترلکننده است.

۳-۲- طرح پیشنهادی

سیستم پیشنهادی شامل دو بخش اصلی نرمافزاری و سختافزاری است که بهصورت زیر قابل توصیف هستند:

۱. بخش نرمافزاری:

تشخیص چهره و نقاط کلیدی صورت با استفاده از کتابخانه های OpenCV و Dlib ، سیستم قادر به شناسایی چهره و استخراج نقاط کلیدی صورت (مانند چشم ها) کاربر است.

ردیابی حرکات چشم: با تحلیل نقاط استخراج شده و استفاده از الگوریتمهای پردازش تصویر و فیلتر کالمن، موقعیت نگاه چشمها (چپ، مرکز، راست) تعیین می شود.

ارسال داده ها به میکروکنترلر: موقعیت تشخیص داده شده از طریق wifi به میکروکنترلر ارسال می شود تا دستورات لازم برای حرکت سروو موتورها صادر گردد.

۲. بخش سختافزارى:

میکروکنترلر :در این پروژه از میکروکنترلر ESP32 به علت پشتیبانی از wifi جهت ارتباط با کامپیوتر و کنترل موتور سروو استفاده شده است.

سروو موتورها: برای حرکتدادن بخشهای مختلف ربات استفاده میشوند.

نمایشگر OLED : برای نمایش چشمها به صورت گرافیکی و ارائه بازخورد بصری به کاربر استفاده می شود که در این پروژه از جهت زیباسازی استفاده شده که می تواند در آینده برای

ارتقای عملکرد وضعیت واقعی چشمها را به نمایش بگذارد یا یک دوربین با آن جایگزین شود و بتوان اطراف را مانند چشم و بافاصله از طریق اینترنت مشاهده کرد. همچنین رگولاتورهایی برای تغذیه میکروکنترلر و موتورها تعبیه شدهاند.

٣-٣- الگوريتم تشخيص حركت چشم

ابتدا تصویر وبکم سیستم دریافت شده و به رنگ خاکستری تبدیل می شود. سپس از الگوریتم شناسایی چهره Dlib استفاده می شود تا چهره شناسایی شود. اگر چهرهای در تصویر پیدا شود، آن را با یک مستطیل سبزرنگ بر روی تصویر رسم می کند. برای شناسایی ویژگیهای صورت (مثل چشمها، بینی، لبها و غیره)، از مدل "shape_predictor_68_face_landmarks.dat" استفاده می شود که ۳۰ نقطه مختلف از صورت را شناسایی می کند. سپس، نقاط مربوط به چشمها استخراج شده و برای ردیابی حرکات چشمها مورداستفاده قرار می گیرند.

تصویر چشمها به منطقهای کوچک برش داده می شود تا پردازش روی آن محدود به همین بخش شود. سپس از تکنیکهای مختلف پردازش تصویر برای استخراج ویژگیهای مهم استفاده می شود.

۳-۳-۱ پردازش تصویر

مرحله تشخیص چشمها و پردازش تصویر برای ردیابی شامل چندین تکنیک پردازش تصویر است که هر کدام به بهبود کیفیت و دقت شناسایی موقعیت چشم کمک میکنند. این بخش از الگوریتم به چندین مرحله تقسیم می شود تا در نهایت بتوانیم موقعیت چشمها را بادقت بیشتری تعیین کنیم. در ادامه، مراحل مختلف این بخش را توضیح داده خواهد شد.

١. استخراج ناحيه چشم

• ابتدا با استفاده از نقاط ویژگی چهره که در مرحله قبلی شناسایی شدهاند، ناحیه چشم از تصویر خاکستری برش داده می شود. نقاطی که مربوط به هر چشم هستند، به عنوان نقاطی برای تعریف مرزهای چشم استفاده می شوند.

 $^{^{1}}$ یک مدل آماده برای تشخیص اجزای صورت است.

- این برش تصویر باعث می شود تا تنها ناحیه مربوط به چشم برای پردازش در نظر گرفته شود که باعث افزایش سرعت پردازش و کاهش نویز می شود.
 - ۲. بهبود كنتراست تصوير با استفاده از CLAHE
- CLAHE (Contrast Limited Adaptive Histogram Equalization) یک تکنیک پیشرفته برای بهبود کنتراست در تصویرهای خاکستری است. این روش به بهبود کنتراست در مناطق کوچک تصویر کمک می کند و باعث می شود ویژگی های چشم مانند مردمک و لبه ها واضح تر شوند.
 - این کار به شناسایی بهتر مرزهای چشم کمک میکند، زیرا تفاوت بین ناحیههای روشن و تیره (مثل مردمک و سفیدی چشم) در تصویر افزایش میابد.
 - ۳. ایجاد ماسک برای محدود کردن پردازش به ناحیه چشم
 - با استفاده از نقاط مرزی چشم، یک ماسک برای چشم ایجاد می شود. این ماسک به شکل یک چند ضلعی است که دقیقاً روی چشم قرار می گیرد.
- با استفاده از این ماسک، تنها قسمت داخل چندضلعی به عنوان چشم شناخته می شود و سایر بخشها حذف می شوند. سپس اعملیات بیتی برای ترکیب تصویر اصلی و ماسک اعمال می شود تا فقط ناحیه چشم باقی بماند.
- این ماسک گذاری به حذف نویزهای خارجی کمک میکند و باعث تمرکز پردازش بر روی ناحیه دقیق چشم می شود.
 - ۴. تبدیل تصویر به فضای رنگی HSV و تشخیص پیکسلهای تاریک
- تصویر اصلی به فضای رنگی (HSV (Hue, Saturation, Value) تبدیل می شود. در این فضا، مقدار روشنایی برای تشخیص نقاط تیره (مثل مردمک) استفاده می شود.
 - سپس، محدوده رنگی برای تشخیص پیکسلهای سیاه و تاریک (پیکسلهای داخل مردمک) تنظیم می شود و یک ماسک دیگر ساخته می شود که تنها پیکسلهای تیره را نگه می دارد.
 - این مرحله به کاهش نور پس زمینه و جداسازی مردمک از سایر بخشهای چشم کمک می کند.
 - ۵. اعمال فیلترهای صافکننده و کاهش نویز
- فیلتر میانگین گیری (Median Blur) و فیلتر گوسین (Gaussian Blur) برای کاهش نویزهای ریز در تصویر اعمال می شوند.

_

¹ bitwise AND

- فیلتر میانگین گیری به خصوص برای حذف نقاط ریز و تیز بسیار مفید است، زیرا پیکسل های منفردی که ممکن است به عنوان نویز شناخته شوند را حذف می کند.
 - این کار باعث می شود تا تصویر صاف تر و آماده تری برای پردازش بیشتر داشته باشیم و لبه های موردنظر بهتر شناسایی شوند.

تنظیم روشنایی و کنتراست ناحیه چشم

- با استفاده از تابع convertScaleAbs، میزان روشنایی و کنتراست تصویر تنظیم می شود. این کار با دو پارامتر انجام می شود alpha :ضریب کنتراست و beta : روشنایی.
- این تنظیمات باعث می شود ناحیه های تیره تر (مثل مردمک) و ناحیه های روشن تر (مثل سفیدی چشم) بیشتر برجسته شوند، که در نتیجه به تشخیص بهتر موقعیت مردمک کمک می کند.

۷. استخراج و برش نهایی ناحیه چشم

- پس از پردازش تصویر و بهبود کیفیت آن، چشم به بخشهای کوچکتری تقسیم میشود. تصویر ناحیه چشم به سه بخش **چپ، مرکز** و **راست** تقسیم شده و در هر بخش تعداد پیکسلهای سیاه شمارش میشود.
 - این شمارش پیکسلهای سیاه در هر بخش به عنوان یک ویژگی کلیدی برای تعیین موقعیت چشم (چپ، مرکز، راست) استفاده می شود.

۱. آستانه گذاری (Thresholding)

- در نهایت، آستانه گذاری بر روی ناحیه چشم اعمال می شود تا بخشهای تاریک و روشن به صورت باینری (۰ و ۲۰۰۰) جدا شوند. این کار کمک می کند تا مردمک و سفیدی چشم واضح تر از هم جدا شوند و قسمتهای کاملا تیره به عنوان مردمک شناخته شوند
- این مرحله برای تحلیل پیکسلها در هر بخش از ناحیه چشم ضروری است، زیرا حالا پیکسلهای تاریک مردمک و پیکسلهای روشن تر سفیدی چشم به خوبی از هم متمایز شدهاند.

پس از انجام این مراحل تصویری که از چشمها به دست می آید در شکل ۳-۲-۱ نمایش داه شده است.

طراحي و ساخت دانشگاه اراک فصل سوم

شكل٣-٢-١

در شکل ۳-۲-۱ تصویر به دست آمده از چشم را با انجام مراحل بالا مشاهده می شود که به راحتی می توان پیکسلهای مشکی تصویر را در تصویر تشخیصداد.

در الگوریتم این پروژه این تصویر به سه قسمت مساوی تقسیم می شود و در نهایت قسمتی که تعداد پیکسلهای مشکی آن بیشتر است به عنوان خروجی در نظر گرفته می شود که هم در صفحه نمایش داده می شود و هم جهت ربات را مشخص می کند.

شکل ۳-۲-۲ تصویر چشم را به صورت سیاه سفید و بدون استفاده از ماسک و فیلترها نشان می دهد.

شکل-۳-۲-۲

در این پروژه چندین ماسک و فیلتر برای پردازش تصویر استفاده شدهاند که به بهبود دقت و وضوح در تشخیص موقعیت چشم کمک میکنند. در ادامه، هر کدام از ماسکها و فیلترهای استفاده شده و تأثیرات آنها بهتفصیل توضیح داده می شود:

۱. ماسک چندضلعی (Polygon Mask)

این ماسک با استفاده از نقاط مرزی دور چشم ایجاد می شود و به شکل یک چندضلعی است که دقیقاً روی ناحیه چشم قرار می گیرد.

این ماسک باعث می شود تا تنها ناحیه دقیق چشم پردازش شود و بقیه نواحی تصویر حذف شوند. به این ترتیب، نویزها و اشیا خارجی که ممکن است در اطراف چشم باشند، تأثیری بر نتیجه نهایی ندارند. این تمرکز بر ناحیه چشم، باعث افزایش سرعت پردازش و دقت تشخیص مردمک می شود.

الله (Black Mask) ماسک سیاه

این ماسک بر اساس تبدیل تصویر به فضای رنگی HSV و شناسایی پیکسلهای تاریک در محدوده رنگی سیاه (مردمک) ایجاد می شود. این ماسک به خوبی مردمک چشم را از سفیدی چشم و بقیه بخشها جدا می کند. با استفاده از این ماسک، می توان دقیقاً موقعیت مردمک را مشخص کرد و نویزهای ناشی از روشنایی یا انعکاسهای نور در ناحیه چشم را کاهش داد. شکل T تصویر چشم را بدون ماسک و شکل T تا انعکاسهای دا نشان می دهند.

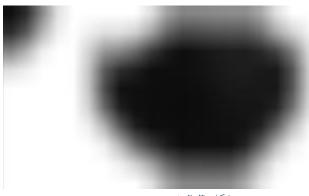

شکل ۳-۳

شكل٣-٢-٤

٤. فيلتر گوسين(Gaussian Blur)

این فیلتر با ترکیب کردن پیکسلهای اطراف هر نقطه، تصویر را صافتر و یکنواخت تر می کند. فیلتر گوسین باعث کاهش نویز و نقاط تیز ناخواسته می شود. این کار به شناسایی مرزهای نرم تر و طبیعی تر کمک می کند و مانع از ثبت جزئیات غیرضروری می شود. به همین دلیل، استفاده از این فیلتر به جلوگیری از شناسایی اشتباه مردمک و بهبود کیفیت نهایی تصویر کمک می کند. شکل ۳-۶ تصویر را بدون فیلتر گوسین و شکل ۵-۳ تصویر را با فیلتر گوسین نشان می دهند.

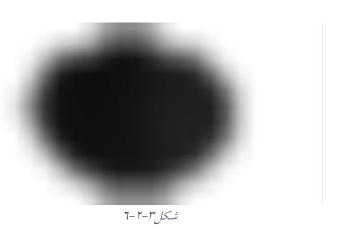

شكل-٣-٢-٥

ه. فیلتر میانگین گیری (Median Blur)

فیلتر میانگین گیری یکی از فیلترهای صافسازی است که هر پیکسل را با مقدار میانگین پیکسلهای اطراف آن جایگزین میکند.

این فیلتر برای کاهش نویزهای تیز و لکههای کوچک استفاده می شود. با استفاده از این فیلتر، پیکسلهای منفرد که ممکن است به عنوان نویز شناخته شوند، حذف می شوند. این کار به بهبود دقت تشخیص مردمک و جلوگیری از اشتباهات در شناسایی ناحیه تاریک مردمک کمک می کند. شکل۳–7 نیز تصویر را با فیلتر میانگین گیری نشان می دهد.

۷. فیلتر تنظیم روشنایی و کنتراست(ConvertScaleAbs)

این فیلتر از پارامترهای alpha و beta برای تنظیم کنتراست و روشنایی تصویر استفاده می کند. با تغییر این پارامترها، تفاوت روشنایی بین ناحیه تاریک مردمک و ناحیه روشن سفیدی چشم بیشتر می شود. این کار به شناسایی دقیق تر مرز مردمک کمک کرده و باعث افزایش دقت در تعیین موقعیت مردمک می شود.

٣-٣-٣ فيلتر كالمن

فیلتر کالمن یک تکنیک پردازشی ریاضی است که برای تخمین مقدار یک متغیر در زمانی خاص استفاده می شود و بر اساس داده های گذشته و اندازه گیری های فعلی بهبود می یابد. هدف اصلی این فیلتر، کاهش نویز و بهینه سازی داده ها در شرایطی است که داده های ورودی ممکن است با خطا و نویز همراه باشند.

در این پروژه، فیلتر کالمن برای تخمین موقعیت چشم و پردازش بهتر دادههای مربوط به پیکسلهای تاریک مردمک در نواحی مختلف چشم (چپ، راست، و مرکز) استفاده شده است. فیلتر کالمن به کمک دادههای فعلی (تعداد پیکسلهای تاریک هر بخش) و تخمینهای گذشته، مقدارهای دقیق تری را محاسبه می کند. این فرایند به هموارسازی دادهها کمک کرده و باعث می شود که نوسانات ناگهانی و نویزها کمتر بر نتایج تأثیر بگذارند.

مفهوم كلى فيلتر كالمن

فیلتر کالمن بر اساس یک مدل دومرحلهای عمل می کند:

پیشبینی: در این مرحله، فیلتر کالمن بر اساس مقادیر قبلی داده ها یک تخمین اولیه برای وضعیت فعلی تولید می کند.

بهروزرسانی: سپس، مقدار تخمینی به کمک دادههای اندازه گیری شده بهروزرسانی می شود. این بهروزرسانی به شکلی انجام می شود که خطای تخمین به حداقل برسد.

این دو مرحله بهصورت تکراری در هر بار ورودی داده جدید اجرا می شوند، و فیلتر کالمن همواره در حال بهبود تخمینها و کاهش نویز است.

پارامترهای فیلتر کالمن در پروژه

فیلتر کالمن مورداستفاده دارای سه پارامتر اصلی است:

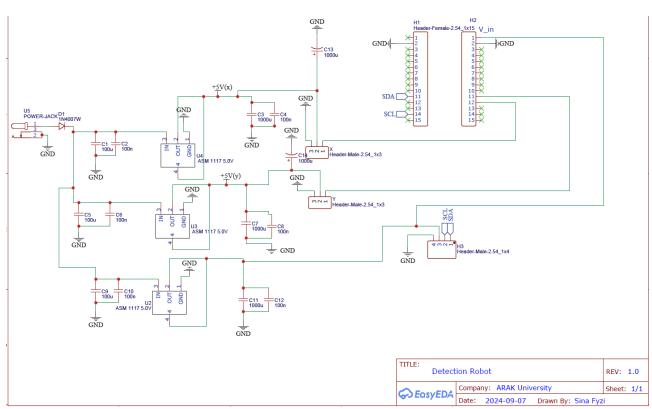
واریانس فرآیند: این پارامتر مقدار نویز موجود در فرآیند را نشان می دهد و معمولاً به عنوان میزان اطمینان از مدل دینامیکی فرآیند شناخته می شود. در این پروژه مقدار واریانس فرآیند برابر با ۰.۰۱ در نظر گرفته شده است. مقدار پایین این پارامتر نشان دهنده اعتماد بالای فیلتر به مدل دینامیکی تخمین شده است و فیلتر تنها تغییرات کوچک را می پذیرد.

واریانس اندازهگیری: این پارامتر مقدار نویز یا عدم قطعیت در دادههای ورودی را نشان می دهد. در این پروژه، مقدار واریانس اندازهگیری برابر ۲ است. این مقدار نشان دهنده اطمینان نسبی به دادههای ورودی است به این معنا که دادهها ممکن است نویز داشته باشند؛ اما همچنان معتبر در نظر گرفته می شوند.

مقدار اندازه گیری اولیه: این پارامتر مقدار اولیه تخمین زده شده از تعداد پیکسل های تاریک است. در پروژه، این مقدار برابر با صفر تنظیم شده است. فیلتر از این مقدار به عنوان نقطه شروع استفاده می کند و در طی پردازش، مقدار آن را با داده های ورودی به روزرسانی می کند.

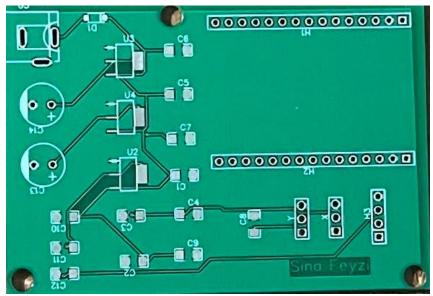
٣-٣-٣ سختافزار ربات

سختافزار این پروژه شامل دو سروو موتور، یک ESP32، یک صفحهنمایش گرافیکی و برد مدارچاپی که برای قرارگیری مدار و المانهای آن طراحی شده و از سه رگولاتور ولتاژ ٥ ولتی برای تغذیه ربان استفاده شده است. شکل ۳-۳-۱ شماتیک برد را نشان می دهد.

شكل٣-٣-١

شكل ٣-٣-٢ نيز برد ساخته شده را نشان مي دهد.

شکل۳-۳-۲

قطعات به کار برده شده در پروژه نیز به شرح جدول ۳–۳–۱ است.

جدول۳-۳-۱: قطعات برد چاپی

	<i>S</i> , , <i>J</i> .	3 .		
Name	Designator	Footprint	Quantity	Column2
100u	C1,C5,C9	C1206		
100n	C2,C4,C6,C8,C10,C12	C1206	6	
1000u	C3,C7,C11	C1206	3	
		CAP-		
1000u	C13,C14	D8.0×F3.5	2	
1N4007W	D1		1	1N4007W
Header-Female-				B-2200S15P-
2.54_1x15	H1,H2		2	A120
_				B-2100S04P-
Header-Male-2.54_1x4	Н3		1	A110
		ASM1117 5.0		
ASM 1117 5.0V	U2,U3,U4	V	3	
POWER-JACK	U5		1	POWER-JACK
Header-Male-2.54_1x3	X,Y		2	

۳-۳-۴ نتیجه گیری

در این پروژه، سیستمی برای ردیابی دقیق چشمها بر پایه پردازش تصویر و یادگیری ماشینی پیادهسازی شد که قادر است حرکات چشم را تشخیص داده و اطلاعات مربوط به موقعیت چشم را برای کنترل سایر دستگاهها و سیستمها منتقل کند. ویژگی نوآورانه اصلی این سیستم، استفاده از فیلتر کالمن به عنوان ابزاری برای بهبود دقت و کاهش نویز در دادههای مربوط به شمارش پیکسلهای تیره است که به طور مستقیم از تصویر چشم استخراج میشوند. این فیلتر نقش کلیدی در پایدارسازی دادهها و حذف خطاهای احتمالی ناشی از حرکات ناخواسته و لرزشهای کوچک دارد و دقت در تشخیص موقعیت چشم را بهطور چشمگیری افزایش میدهد.

یکی از چالشهای اصلی در ردیابی چشم، تداخل نویزهای محیطی و تغییرات کوچک در چهره یا دوربین است که موجب می شود تشخیص درست موقعیت چشم دشوار گردد. در این پروژه، فیلتر کالمن با **تعدیل و تثبیت مقادیر شمارش پیکسلهای تیره ** در هر بخش از چشم به کمک روشهای پیشبینی و تصحیح، امکان هموارسازی دقیق تری را فراهم کرده است. با این رویکرد، داده های مربوط به حرکت چشم به یک سیگنال پایدار تر تبدیل می شوند و احتمال بروز خطاهای کاذب در تشخیص موقعیت چشم کاهش می یابد. این تکنیک به طور خاص برای موقعیتهایی که داده ها تحت تأثیر نویزهای محیطی و حرکات کوچک ناخواسته قرار دارند بسیار موثر و نوآورانه بوده است.

مزایا و نوآوریهای کلیدی در استفاده از فیلتر کالمن و سایر فیلترها

۱. کاهش نویز و هموارسازی دقیق دادهها: فیلتر کالمن در این پروژه بهطور خاص برای حذف نویز در دادههای مربوط به تعداد پیکسلهای تیره استفاده شده است، که نتیجه آن بهبود دقت تشخیص موقعیت چشمها است.

۲. پیش بینی موقعیتهای احتمالی بر اساس دادههای قبلی**: یکی از ویژگیهای فیلتر کالمن، پیش بینی مقادیر بعدی بر اساس دادههای گذشته است. این پیش بینی موجب کاهش تاخیر در پاسخ دهی سیستم و فراهم سازی حرکتی روان تر و پایدار تر می شود.

۳. انعطاف پذیری در مواجهه با شرایط محیطی متغیر: استفاده از این فیلتر سیستم را در برابر تغییرات نور محیط و حرکات ناخواسته مقاوم تر می کند و باعث می شود حتی در شرایط محیطی نامناسب نیز تشخیص موقعیت چشم با دقت بالا انجام شود.

کاربر دهای آینده و توسعههای ممکن

۱. سیستمهای کنترلی برای افراد معلول: با بهره گیری از فیلتر کالمن و به حداقل رساندن نویزهای حرکتی، می توان سیستمهایی را توسعه داد که با حرکات دقیق چشم کار کنند و برای افراد دارای ناتوانیهای حرکتی قابل اعتماد باشند.

 کاربرد در حوزههای پزشکی و روانشناسی: سیستمهای ردیابی چشم که بتوانند به دقت رفتار چشم را در شرایط مختلف تحلیل کنند می توانند در آزمایشها و تحقیقات مربوط به روانشناسی و پزشکی مفید واقع شوند.

۳. **کنترل رباتیک و کاربردهای صنعتی **: استفاده از فیلتر کالمن در ردیابی چشم، سیستمهایی پایدار برای کنترل رباتها در شرایط صنعتی ایجاد می کند و امکان مانیتورینگ یا کنترل از راه دور را فراهم می کند.

نتیجهگیری نهایی

این پروژه با به کارگیری فیلتر کالمن به عنوان هسته اصلی در کاهش نویز داده ها و بهبود پایداری سیستم، گام بلندی در راستای افزایش دقت ردیابی چشم برداشته است. این تکنیک نه تنها دقت بالاتری را ارائه می دهد، بلکه با کاهش اثرات منفی نویز و بهبود سیگنال های خروجی، سیستمی کارا و پایدار برای کاربردهای بلادرنگ ایجاد کرده است. با توسعه و بهینه سازی های بیشتر، این سیستم می تواند به یکی از ابزارهای استاندارد در زمینه هایی چون توانبخشی، رباتیک و آموزش تبدیل شود. همچنین فیلترهای پرادزش تصویر باعث شده تا تصاویری ملموس برای پیاده سازی الگوریتم ها در اختیار داشته باشیم.

در آینده، استفاده از الگوریتمهای یادگیری عمیق و روشهای پیشرفته تری برای پردازش و تحلیل تصاویر چشم، می تواند دقت و قابلیتهای این سیستم را بهبود بخشد و زمینه را برای استفاده گسترده تر در حوزههای گوناگون فراهم کند.

کد پروژه در پایتون:

```
import cv2 as cv
import numpy as np
import dlib
import math
import time
import requests
fonts = cv.FONT_HERSHEY_COMPLEX
YELLOW = (0, 247, 255)
CYAN = (255, 255, 0)
MAGENTA = (255, 0, 242)
GREEN = (0, 255, 0)
LIGHT_CYAN = (255, 204, 0)
BLACK = (0, 0, 0)
WHITE = (255, 255, 255)
url = "http://192.168.4.1"
detectFace = dlib.get_frontal_face_detector()
predictor = dlib.shape_predictor("shape_predictor_68_face_landmarks.dat")
class KalmanFilter:
    def __init__(self, process_variance, measurement_variance,
estimated measurement):
        self.process_variance = process_variance
        self.measurement_variance = measurement_variance
        self.estimated measurement = estimated measurement
        self.error_covariance = 1.0
    def update(self, measurement):
        # Kalman gain
        kalman_gain = self.error_covariance / (self.error_covariance +
self.measurement_variance)
        # Update estimated measurement
        self.estimated_measurement = self.estimated_measurement + kalman_gain *
(measurement - self.estimated_measurement)
        # Update error covariance
```

```
self.error_covariance = (1 - kalman_gain) * self.error_covariance +
self.process variance
        return self.estimated measurement
kf_right = KalmanFilter(process_variance=1e-2, measurement_variance=1,
estimated measurement=0)
kf_center = KalmanFilter(process_variance=1e-2, measurement_variance=1,
estimated measurement=0)
kf left = KalmanFilter(process variance=1e-2, measurement variance=1,
estimated measurement=0)
def midpoint(pts1, pts2):
    x, y = pts1
    x1, y1 = pts2
    x0ut = int((x + x1) / 2)
    yOut = int((y1 + y) / 2)
    return (xOut, yOut)
def eucaldainDistance(pts1, pts2):
   x, y = pts1
    x1, y1 = pts2
    eucaldainDist = math.sqrt((x1 - x) ** 2 + (y1 - y) ** 2)
    return eucaldainDist
def faceDetector(image, gray, Draw=True):
    cordFace1 = (0, 0)
    cordFace2 = (0, 0)
    faces = detectFace(gray)
    face = None
    for face in faces:
        cordFace1 = (face.left(), face.top())
        cordFace2 = (face.right(), face.bottom())
        if Draw:
            cv.rectangle(image, cordFace1, cordFace2, GREEN, 2)
    return image, face
def faceLandmakDetector(image, gray, face, Draw=True):
    landmarks = predictor(gray, face)
    pointList = []
    for n in range(0, 68):
        point = (landmarks.part(n).x, landmarks.part(n).y)
        pointList.append(point)
```

```
if Draw:
            cv.circle(image, point, 3, YELLOW, 1)
    return image, pointList
def EyeTracking(image, gray, eyePoints):
    clahe = cv.createCLAHE(clipLimit=2.0, tileGridSize=(8, 8))
    gray = clahe.apply(gray)
   dim = gray.shape
   mask = np.zeros(dim, dtype=np.uint8)
    PollyPoints = np.array(eyePoints, dtype=np.int32)
    cv.polylines(image, [PollyPoints], isClosed=True, color=(0, 255, 0),
thickness=2)
    cv.fillPoly(mask, [PollyPoints], 255)
    eyeImage = cv.bitwise and(gray, gray, mask=mask)
   hsv image = cv.cvtColor(image, cv.COLOR BGR2HSV)
    lower black = np.array([0, 0, 0])
    upper_black = np.array([180, 255, 65])
   mask_black = cv.inRange(hsv_image, lower_black, upper_black)
    eyeImage[mask black == 0] = 255
    eyeImage = cv.medianBlur(eyeImage, 5)
    eyeImage = cv.GaussianBlur(eyeImage, (3, 3), 0)
    #eyeImage = cv.bilateralFilter(eyeImage, 9, 75, 75)
    #eyeImage = cv.boxFilter(eyeImage, -1, (5, 5))
    alpha = 1
    beta = -15
    eyeImage = cv.convertScaleAbs(eyeImage, alpha=alpha, beta=beta)
   maxX = (max(eyePoints, key=lambda item: item[0]))[0]
   minX = (min(eyePoints, key=lambda item: item[0]))[0]
   maxY = (max(eyePoints, key=lambda item: item[1]))[1]
   minY = (min(eyePoints, key=lambda item: item[1]))[1]
    cropedEye = eyeImage[minY+2:maxY, minX+3:maxX-3]
   # Check if cropedEye is valid
   if cropedEye.size == 0:
        print("Cropped eye is empty, skipping this frame.")
       return None, "Eye Closed"
```

```
height, width = cropedEye.shape
    divPart = int(width / 3)
    _, thresholdEye = cv.threshold(cropedEye, 0, 255, cv.THRESH_BINARY +
cv.THRESH_OTSU)
    rightPart = thresholdEye[0:height, 0:divPart]
    centerPart = thresholdEye[0:height, divPart:divPart + divPart]
    leftPart = thresholdEye[0:height, divPart + divPart:width]
    rightBlackPx = np.sum(rightPart == 0)
    centerBlackPx = np.sum(centerPart == 0)
    leftBlackPx = np.sum(leftPart == 0)
    # Apply Kalman Filter to smooth the pixel values
    rightBlackPx = kf_right.update(rightBlackPx)
    centerBlackPx = kf center.update(centerBlackPx)
    leftBlackPx = kf left.update(leftBlackPx)
    pos = Position([int(rightBlackPx), int(centerBlackPx), int(leftBlackPx)])
    #time.sleep(0.02)
    cropped eye resized = cv.resize(cropedEye, (300, 150))
    cv.imshow("Cropped Eye", cropped_eye_resized)
    return mask, pos
def Position(ValuesList):
    print(f"Black pixel count: Right={ValuesList[0]}, Center={ValuesList[1]},
Left={ValuesList[2]}")
    maxIndex = ValuesList.index(max(ValuesList))
    posEye = ''
    if maxIndex == 0:
        posEye = "Right"
    elif maxIndex == 1:
        posEye = "Center"
        if ValuesList[1] - ValuesList[0] <= 15 and ValuesList[0]/10>=1:
            posEye = "Right"
        if ValuesList[1] - ValuesList[2] <= 15 and ValuesList[2]/10>=1:
           posEve = "Left"
```

```
elif maxIndex == 2:
        posEye = "Left"
        posEye = "Eye Closed"
    return posEye
# Main loop to capture video
cap = cv.VideoCapture(0)
while True:
    ret, frame = cap.read()
   if ret == False:
       break
   gray = cv.cvtColor(frame, cv.COLOR_BGR2GRAY)
   frame, face = faceDetector(frame, gray)
    if face is not None:
        frame, pointList = faceLandmakDetector(frame, gray, face)
        leftEyePts = pointList[36:42]
       rightEyePts = pointList[42:48]
       _, leftPos = EyeTracking(frame, gray, leftEyePts)
       # _, rightPos = EyeTracking(frame, gray, rightEyePts)
        cv.putText(frame, f"Left Eye: {leftPos}", (50, 100), fonts, 0.8, GREEN,
2)
        #cv.putText(frame, f"Right Eye: {rightPos}", (50, 150), fonts, 0.7, CYAN,
2)
        cv.imshow("Frame", frame)
        data = ""
        if leftPos == "Left":
            data = "left"
        elif leftPos == "Center":
            data = "center"
        elif leftPos == "Right":
            data = "right"
        print(f"Sending leftPos: {leftPos}, pos: {data}")
        requests.post(f"{url}/control", data= data)
```

```
key = cv.waitKey(1)

if key == ord('q'):
    break

cap.release()
cv.destroyAllWindows()
```

كدپروژه براى ESP32:

```
#include <Adafruit GFX.h>
#include <Adafruit_SSD1306.h>
#include <ESP32Servo.h>
#include <WiFi.h>
#include <WebServer.h>
#define SCREEN_WIDTH 128
#define SCREEN_HEIGHT 64
#define OLED_RESET -1
#define SCREEN_ADDRESS 0x3C
Adafruit_SSD1306 display(SCREEN_WIDTH, SCREEN_HEIGHT, &Wire, OLED_RESET);
Servo servoX;
const char *ssid = "SINA_ROBOT";
const char *password = "sina1380";
WebServer server(80);
// Function prototypes
void displayEyes(bool update = true);
void blink(int speed = 32);
void wakeup();
void sleep();
```

```
void move_right_big_eye();
void move left big eye();
void center_eyes();
void handleControl();
int ref_eye_height = 40;
int ref eye width = 40;
int ref_space_between_eye = 10;
int ref corner radius = 10;
// Current state of the eyes
int left_eye_height = ref_eye_height;
int left_eye_width = ref_eye_width;
int left_eye_x = SCREEN_WIDTH / 2 - ref_eye_width / 2 - ref_space_between_eye /
2;
int left eye y = SCREEN HEIGHT / 2;
int right_eye_x = SCREEN_WIDTH / 2 + ref_eye_width / 2 + ref_space_between_eye /
2;
int right eye y = SCREEN HEIGHT / 2;
int right_eye_height = ref_eye_height;
int right_eye_width = ref_eye_width;
void setup() {
 pinMode(2, OUTPUT);
  servoX.attach(25);
  servoX.write(90);
 Serial.begin(115200);
 if (!display.begin(SSD1306_SWITCHCAPVCC, SCREEN_ADDRESS)) {
   Serial.println(F("SSD1306 allocation failed"));
    for (;;);
  display.clearDisplay();
  display.setTextSize(1);
  display.setTextColor(SSD1306_WHITE);
  display.setCursor(0, 0);
  display.println(F("Sina Feyzi"));
  display.display();
  delay(100);
 WiFi.softAP(ssid, password);
  server.begin();
  server.on("/control", HTTP_POST, handleControl);
```

```
Serial.println("Access Point Started");
 wakeup(); // Wake up eyes
  center_eyes();
void loop() {
  server.handleClient();
  blink(10);
void handleControl() {
 if (server.hasArg("plain")) {
    String data = server.arg("plain");
    Serial.println("Received: " + data);
    if (data.equals("left")) {
      servoX.write(-90);
    } else if (data.equals("center")) {
      servoX.write(90);
      //delay(250);
    } else if (data.equals("right")) {
      servoX.write(270);
    }
  server.send(200, "text/plain", "Servos moved");
void displayEyes(bool update) {
 display.clearDisplay();
 display.fillRoundRect(left_eye_x - left_eye_width / 2, left_eye_y -
left_eye_height / 2, left_eye_width, left_eye_height, ref_corner_radius,
SSD1306_WHITE);
  display.fillRoundRect(right_eye_x - right_eye_width / 2, right_eye_y -
right_eye_height / 2, right_eye_width, right_eye_height, ref_corner_radius,
SSD1306_WHITE);
 if (update) {
    display.display();
```

```
void blink(int speed) {
 for (int i = 0; i < 2; i++) {
    left_eye_height -= speed;
    right_eye_height -= speed;
   displayEyes(true);
   delay(50);
 for (int i = 0; i < 2; i++) {
    left_eye_height += speed;
    right_eye_height += speed;
   displayEyes(true);
   delay(50);
  }
void wakeup() {
 for (int h = 2; h <= ref_eye_height; h += 2) {</pre>
    left_eye_height = h;
   right_eye_height = h;
   displayEyes(true);
   delay(100);
void sleep() {
 left_eye_height = 2;
  right_eye_height = 2;
 displayEyes(true);
void move_right_big_eye() {
 for (int w = ref eye width; w \le 60; w++) {
   right_eye_width = w;
   displayEyes(true);
   delay(30);
void move_left_big_eye() {
 for (int w = ref_eye_width; w <= 60; w++) {</pre>
    left_eye_width = w;
   displayEyes(true);
   delay(30);
```

```
}

void center_eyes() {
  left_eye_x = SCREEN_WIDTH / 2 - ref_eye_width / 2 - ref_space_between_eye / 2;
  right_eye_x = SCREEN_WIDTH / 2 + ref_eye_width / 2 + ref_space_between_eye / 2;
  left_eye_width = ref_eye_width;
  right_eye_width = ref_eye_width;
  displayEyes(true);
}
```